

На основу Амандмана LXXXII тачка б) ст. 5. и 6. на Устав Републике Српске, члана 115. Устава Републике Српске и члана 60. став 2. Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 104/11 и 92/12), Вијеће за заштиту виталног интереса Уставног суда Републике Српске, на сједници одржаној 27. септембра 2021. године, д о н и ј е л о ј е

ОДЛУКУ

Утврђује се да Законом о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-586/21 и Одлуком о пријевременом ступању на снагу Закона о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-585/21, које је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 30. јула 2021. године, није повријеђен витални национални интерес бошњачког народа.

Образложење

Предсједавајућа Вијећа народа Републике Српске доставила је 23. августа 2021. године Уставном суду Републике Српске – Вијећу за заштиту виталног интереса (у даљем тексту: Вијеће) акт број: 03.1/1-390/21 од 23. августа 2021. године којим се, сагласно захтјеву Клуба делегата бошњачког народа, тражи утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа у Одлуци о пријевременом ступању на снагу Закона о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-585/21 и Закону о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-586/21, које је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 30. јула 2021. године. Уз наведени акт достављени су предметна одлука и закон, Одлука о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа број: 03.2.5-133/21 од 6. августа 2021. године, са образложењем, те акт број 03.2.5-133/21-1 од 9. августа 2021. године, који садржи амандмане на оспорени закон и одлуку које је поднио Клуб делегата бошњачког народа, са образложењем. У акту предсједавајуће Вијећа народа се наводи да је Народна скупштина Републике Српске на Двадесетој посебној сједници одржаној 30. јула 2021. године изгласала Одлуку о пријевременом ступању на снагу Закона о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-585/21 и Закон о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-586/21, те су, сагласно Амандману LXXXII на Устав Републике Српске, ова одлука и закон достављени на разматрање Вијећу народа Републике Српске. Клуб делегата бошњачког народа је поменути акт одлучио да покрене процедуру заштите виталног националног интереса бошњачког народа, јер сматра да је овом одлуком и законом повријеђен витални национални интерес бошњачког народа. С обзиром на то да Вијеће народа Републике Српске није постигло сагласност свих клубова поводом оспорених аката, као ни Заједничка комисија Народне скупштине и Вијећа народа, питање је прослијеђено Уставном суду Републике Српске - Вијећу за заштиту виталног интереса да одлучи да ли је Одлуком о пријевременом ступању на снагу Закона о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-585/21 и Законом о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-586/21 повријеђен витални национални интерес бошњачког народа. Уз наведени акт предсједавајуће Вијећа народа од 23. августа 2021. године, Суду је достављен извод из стенограма са Двадесете посебне сједнице Народне скупштине Републике Српске одржане 30. јула 2021. године (дио који се односи на предметни закон и

одлуку), извод из стенограма са Тринаесте сједнице Вијећа народа Републике Српске одржане 17. августа 2021. године (дио који се односи на поменути закон и одлуку), те извод из стенограма са Седме сједнице Заједничке комисије Народне скупштине Републике Српске и Вијећа народа Републике Српске, одржане 20. августа 2021. године (дио који се односи на усаглашавање ставова поводом изгласаног закона и одлуке).

Одлучујући о прихватљивости захтјева, Вијеће је на сједници одржаној 30. августа 2021. године донијело Рјешење број УВ-1/21 којим је утврђено да је прихватљив захтјев Клуба делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске за утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа у Закону о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-586/21 и Одлуци о пријевременом ступању на снагу Закона о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-585/21, које је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 30. јула 2021. године.

Сагласно члану 50. ст. 2. и 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 114/12 и 29/13), Вијеће је 23. јуна 2020. године Клубу делегата српског народа и Клубу делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске, као и Народној скупштини Републике Српске доставило на одговор поменуто рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа.

У одговору на рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа Народна скупштина Републике Српске износи став да предметни захтјев за заштиту виталног националног интереса бошњачког народа није утемељен на Уставу и да у формалноправном смислу посједује много недостатака. Прије свега, истиче се да подносилац захтјева није навео релевантне чињенице које се односе на оспорене акте, да је изнио непотпун и нејасан захтјев, без елемената који су за такве захтјеве прописани, те да се исти, *de facto*, односи на апстрактну оцјену уставности, што представља злоупотребу института заштите виталног националног интереса и кршење одредаба чл. 69. и 70. Устава. На овај начин се, како се даље наводи, уводи неуставна пракса да законодавац у поступку пред Вијећем за заштиту виталног интереса Уставног суда фактички брани уставну основаност својих аката. У вези с наведеним, Народна скупштина указује на то да је надлежност Вијећа народа у сфери заштите виталних националних интереса конститутивних народа, те да подношење оваквог захтјева представља самовољно и противправно проширење сопствених овлашћења. Надаље, у погледу материјалноправног аспекта предметног захтјева, у одговору се износи став да оспорени акти не доводе до повреде виталног националног интереса бошњачког народа. Народна скупштина, наиме, сматра да у захтјеву Клуба делегата бошњачког народа није видљиво на који начин је, у конкретном случају, повријеђен витални национални интерес, осим што се овај клуб неосновано позива на заштиту Босне и Херцеговине као одреднице идентитета бошњачког народа, те неаргументовано указује на праксу Уставног суда Босне и Херцеговине. Истиче да је намјера законодавца била да оспореним чланом 280а. предметног закона, који носи назив „Повреда угледа Републике Српске и њених народа“ заштити интересе свих народа који живе у Републици Српској и да је назив овог члана више него јасан када је ријеч о заштити виталног националног интереса било којег народа у Републици Српској. У погледу

оспорене одлуке, у одговору се наводи да овакав акт, који је процедуралног карактера и одређује ступање на снагу закона, не може бити доведен у контекст питања повреде виталног националног интереса конститутивних народа, због чега је Вијеће за заштиту виталног интереса требало одлучити да захтјев у овом дијелу није прихватљив.

Клуб делегата српског народа и Клуб делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске нису доставили одговор на рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа.

Чланом 1. оспореног Закона о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-586/21 прописано је да се у Кривичном законик Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 64/17, 104/18 и 15/21), послије члана 280. додаје назив члана и нови члан 280а. који гласи:

„Повреда угледа Републике Српске и њених народа
Члан 280а.

Ко јавно изложи порузи, презиру или грубом омаловажавању Републику Српску, њен грб, амблем или химну, казниће се казном затвора до три године.

Ако је дјело из става 1. овог члана извршено на начин да се Република Српска означи као агресорска или геноцидна творевина или њени народи агресорским или геноцидним, учинилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Ако је дјело из става 2. овог члана извршило службено или одговорно лице или лице у институцијама власти или органу који се финансира из јавног буџета, казниће се казном затвора од двије до десет година.

Ако су дјела из ст. 1. до 3. овог члана извршена у намјери промјене уставног уређења Републике Српске, њене територијалне цјеловитости или независности, учинилац ће се казнити казном затвора од три до петнаест година.

Чланом 2. је прописано да овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Одлуку о пријевременом ступању на снагу Закона о допуни Кривичног законика Републике Српске број 02/1-021-585/21 донијела је Народна скупштина Републике Српске на основу члана 70. став 1. тачка 2. и члана 109. Устава Републике Српске, те члана 177. став 2. и члана 181. став 3. Пословника Народне скупштине Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 66/20). Овом одлуком прописано је да је у поступку доношења Закона о допуни Кривичног законика Републике Српске утврђено да постоје нарочито оправдани разлози да наведени закон ступи на снагу наредног дана од дана објављивања (тачка I), те да ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“ (тачка II).

У поступку одлучивања о захтјеву Клуба делегата бошњачког народа Вијеће је имало у виду да у складу са чланом 70. став 1. тачка 2. Устава Народна скупштина Републике Српске доноси законе, друге прописе и опште акте, те да према тач. 4. и 10. Амандмана XXXII, којим је замијењен члан 68. Устава, Република уређује и обезбјеђује уставност и законитост, организацију, надлежности и рад државних органа.

Поред тога, Вијеће је узело у обзир да је чланом 5. алинеја 2. Устава утврђено да се уставно уређење Републике темељи на обезбјеђивању националних равноправности и

заштити виталних интереса конститутивних народа. Вијеће је, такође, имало у виду да је заштита виталних националних интереса конститутивних народа Амандманом LXXVII, којим је допуњен члан 70. Устава, утврђена као принцип заштите одређеног круга колективних права као што су остваривање права конститутивних народа да буду адекватно заступљени у законодавним, извршним и правосудним органима власти, идентитет једног конститутивног народа, уставни амандмани, организација органа јавне власти, једнака права конститутивних народа у процесу доношења одлука, образовање, вјероисповијест, језик, његовање културе, традиције и културно наслеђе, територијална организација, систем јавног информисања, као и друга питања која би се третирали као питања од виталног националног интереса уколико тако сматрају двије трећине једног од клубова делегата конститутивних народа у Вијећу народа.

Истовремено, Вијеће је констатовало да је у Образложењу Одлуке о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа наведено да Клуб делегата бошњачког народа сматра да је Бошњацима, као конститутивном народу у Републици Српској, гарантовано право да било које питање могу третирати као витални национални интерес уколико тако сматрају двије трећине овог клуба, те да оспорени закон и одлука одговарају само једном конститутивном народу. Поред тога, указује се на то да је идентитет неког народа повезан са територијом, поријеклом (биолошким или генетским), језиком и политичко-економском организацијом одређеног простора. Како је припадницима бошњачког конститутивног народа Уставом Републике Српске гарантовано право да се изјасне о свом виталном националном интересу, Клуб делегата бошњачког народа истиче да је Босна и Херцеговина једна од одредница њиховог идентитета, тако да оспореним законским рјешењима треба заштитити како ентитет, тако и државу Босну и Херцеговину у чијем саставу је тај ентитет.

У поступку одлучивања у меритуму Вијеће је, прије свега, размотрило аргументацију Народне скупштине изнесене у одговору на рјешење о прихватљивости предметног захтјева, према којој је, са формалноправног аспекта, захтјев непотпун и нејасан и не садржи неопходне елементе за разматрање и одлучивање. У односу на ове наводе, Вијеће је утврдило да је о питањима формалноправне природе одлучено у поступку прихватљивости предметног захтјева за утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа, те се ова аргументација не може истицати у поступку доношења мериторне одлуке.

Полазећи од цитираних одредаба Устава, затим садржаја оспорених аката, те узимајући у обзир наводе Клуба делегата бошњачког народа, као и одговора Народне скупштине Републике Српске на рјешење о прихватљивости предметног захтјева, Вијеће је утврдило да предметним законом и одлуком није повријеђен витални национални интерес бошњачког народа.

Приликом ове оцјене Вијеће је, прије свега, имало у виду садржај аката који су оспорени, из којих, по мишљењу овог вијећа, не произлази да исти доводе у питање право било којег конститутивног народа у Републици Српској на уживање гаранција из круга виталних националних интереса дефинисаних одредбама Амандмана LXXVII, којим је допуњен члан 70. Устава, па тако ни права на идентитет бошњачког народа, на које се позива подносилац

захтјева. Предметна нормативна рјешења, по оцјени Вијећа, немају националну димензију и подједнако се односе на све грађане Републике Српске који су адресати ових аката, без обзира на њихову националну припадност.

Дакле, оспорени закон и одлука, по оцјени Вијећа, не утичу ни директно ни индиректно на идентитет ниједног конститутивног народа у Републици Српској, те тако ни на идентитет бошњачког народа који се, према захтјеву Клуба делегата бошњачког народа, везује за државу Босну и Херцеговину. У вези с тим, указивање подносица захтјева на потребу допуне оспореног закона у смислу заштите Босне и Херцеговине, као одреднице идентитета Бошњака, по оцјени Вијећа не може бити предмет разматрања у поступку заштите виталног националног интереса, јер чињеница да овај закон не садржи неко нормативно рјешење, у конкретном случају, није релевантна за одлучивање.

Поред тога, Вијеће сматра да су наводи Образложења о повреди виталног националног интереса бошњачког народа паушални, јер не садрже правну аргументацију у смислу уставних гаранција о заштити виталних националних интереса, односно на који начин је оспореним актима нарушен осјећај припадности бошњачког народа Босни и Херцеговини, који је, како се истиче, једна од одредница њиховог идентитета. Истовремено, Клуб делегата бошњачког народа се позива на одредбу алинеје 9. Амандмана LXXVII, којим је допуњен члан 70. Устава, али не даје образложење која су то, у конкретном случају, друга питања која се могу третирати као витални национални интерес уколико то сматрају двије трећине једног од клубова конститутивног народа у Вијећу народа. У вези с тим се једино наводи да оспорено законско рјешење одговара само једном од три конститутивна народа, али оваква формулација је, по оцјени Вијећа, паушална и нејасна, те се не може сматрати ваљаним образложењем о повреди виталног националног интереса конститутивног народа које би ово вијеће узело у разматрање.

Вијеће је мишљења да наводи Клуба делегата бошњачког народа изнесени у Образложењу Одлуке о покретању поступка заштите виталног националног интереса и Образложењу Амандмана које је овај клуб конститутивних народа предложио на предметни закон могу евентуално бити предмет апстрактне оцјене уставности пред Уставним судом Републике Српске, али не и питање повреде виталних националних интереса бошњачког народа.

Вијеће, такође, указује на то да захтјев за заштиту виталног националног интереса ово вијеће може оцјењивати само у односу на одредбе Устава Републике Српске којима су дефинисани витални национални интереси конститутивних народа, као и поступак пред овим вијећем за његову заштиту, због чега позивање подносиоца захтјева на одлуке Уставног суда БиХ није од значаја за одлучивање у овом предмету.

На основу изложеног Вијеће је одлучило као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку Вијеће за заштиту виталног интереса је донијело у саставу: предсједавајући Златко Куленовић, предсједник Уставног суда мр Џерард Селман и судије: Миленко Араповић, Амор Букић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

интереса
Уставног суда Републике
Српске
Златко Куленовић с.р.